

derom in den wortelstok wilden terugkruipen. Ook de tinten veranderden spoedig en voor het mooie, het oog weldadig aandoende, zachte groen verschenen bruine, verdorpe kleuren. Op de normale ontwikkeling van de sporen zal deze omstandigheid zeker niet gunstig werken. We moeten echter onze conclusie opschorten tot tijd en wijle dat we door zaaiproeven zekerheid gekregen hebben.

Is te veel licht voor sommige planten schadelijk, voor anderen is wederom te weinig licht van nadeeligen invloed. Zoo heeft men o.a. experimenteel aangetoond dat bij de minimumbelichting, waarbij *Impatiens noli tangere* (Springzaad) nog krachtig bloeide, de stokroos, *Althaea rosea*, geen knop meer ontwikkelde. Afwijkingen in de bloeiwijze werden bij toenemende lichtvermindering waargenomen bij de Labiaten (Lipbloemen), en wel in de toenemende verkleining van de bovenlip.

Kleistogamie schijnt mede een gevolg te zijn van verminderde lichtintensiteit, terwijl ook het licht een voorname rol speelt in de bloeitijden, men denke hierbij o.a. aan onze boschflora die we reeds zoo vroeg in het voorjaar kunnen bewonderen.

Na het vorenstaande zal het wel duidelijk zijn, waarom de grenzen der groeiplaatsen van bepaalde plantensoorten vaak zoo scherp waar te nemen zijn, alsmede waarom in twee kort bij elkaar gelegen analoog belichte gebieden, gescheiden door een niet gelijk belicht gebied, een verschillende flora kan optreden. Het passeeren van het niet gelijk belichte gebied brengt vaak te groote moeilijkheden en bezwaren voor de planten mede.

(Wordt vervolgd).

F. H. VAN RUMMELEN.

Toch nog 'n Waterrat.

Op onze 1ste maandelijksche Vergadering te Sittard demonstreerden we 'n Muis!, door den heer Sprenger meegebracht uit den Proeftuin te Maas- tricht.

„Welke muis zou 't zijn?” vroegen we.

„De Molmuis?”....

„Wat ons tot nu toe als „Molmuis” werd toege- zonden, was immer en altijd de „Waterrat”.

„'t Exemplaar van den heer Sprenger, zeiden we, is waarschijnlijk geen waterrat”.

En... achteraf blijkt 't wel 'n waterrat te zijn!

We hadden 't beestje opgestuurd naar Leiden.

De heer Kohlbeek, de kundige preparateur van 's Rijks-Museum aldaar, heeft 't diertje voor ons Museum te Maastricht opgezet.

't Onpopte zieh bij die gelegenheid toch nog als 'n mannelijk exemplaar van de waterrat!

Met de „determinatie” van beesten hadden we nooit grooter moeite, dan met die van „muizen”.

En geen wonder!

De „geleerden” zijn 't over 't voorkomen van „muizen” in Nederland op lange na niet eens.

Mogen we daarom nogmaals een beroep doen op onze leden?...

Ja?...

Maar dan 'n beroep, 't welk asjeblijft niet te vergeefs mag zijn.

Stuur ons alles, wat ge als „muis” of „rat”, vooral buitenshuis mocht vangen.

Alleen als we kunnen beschikken over zoo veel mogelijk materiaal is er kans meer licht te bren- gen in de tot nog toe duistere vraag: „Welke muizen huizen in Limburg?”

JOS. CREMERS.

Planten op Zinkhoudenden bodem

Konden we in 't vorige Maandblad 't verslag der Mei-vergadering te Sittard niet geven, wegens plaatsgebrek, ook nu zijn we, om dezelfde reden verplicht dat verslag achterwege te laten.

Toch meenen we enkele zaken in die vergade- ring ter tafel gekomen, hier te moeten aanstippen.

De heer de Wever demonstreerde toen de plan- tensoorten, welke uitsluitend op zinkhoudenden bo- dem voorkomen.

En wel: 1e 't **Zinkviooltje**, *viola calaminaria* Lej., een veelstengelige vorm van de **gele viool**, *Viola lutea* Sm., welke in Zweden, in de Vogezen en el- ders inheemsch is.

Te Epen en te Meehelen treft men naast de geel- bloemige planten ook exemplaren aan, van wier bloemen de twee bovenste kroonblaadjes 'n blauw- violette kleur hebben.

Toch zijn deze nog altijd te onderscheiden van den typischen vorm van 't **driekleurig viooltje**, o.a., doordat 't **zinkviooltje** 'n overblijvende plant, en 't **driekleurige** één- of tweejarig is.

2e. **Alpenboerenkers**, *Thlaspi alpestre* L., varië- teit *calaminare* Lej.

De zinkvorm verschilt van de type, doordat bij de eerste de helmknopjes niet boven de hloem uitste- ken.

Zowel de Alpenboerenkers alsook 't Zinkviool- tje zijn minstens reeds 'n halve eeuw waargenomen langs de Geul, zoodra deze op Nederlandsch gebied komt.

Daar, waar de Geul ontspringt, beval de bodem zink. Beide plantensoorten vindt men er dan ook bij duizendtallen.

Zink is echter in den Zuid-Limburgschen grond niet aanwezig. Waar dit erts in Zuid-Limburg langs de Geuloevers voorkomt is 't afkomstig van 't afvalwater uit de groote zinkfabriek van Vieille Montagne of Altenberg.

Maar toch is de hoeveelheid klaarblijkelijk vol- doende om ook in Limburg zinkplanten in stand te houden.

Dit feit werd reeds in 1844 geconstateerd door Kaltensbach te Aken.

't Zelfde verschijnsel neemt men ook waar langs de „Haarenbach” ten N.O. van Aken en in 't Wurmi- dal.

Wat echter tot nog toe onverklaarbaar bleef is 't feit, dat deze planten zoo goed als niet lager gevonden worden dan ongeveer bij Wylré, ten- minste niet verder Westwaarts standhouden.

Ook hieruit blijkt alweer, dat de verspreiding eener plantensoort bepaald wordt door meerdere factoren.

Tegelijk met bovengenoemde planten is ook naar Zuid-Limburg verdwaald: **Statice elongata** Hoffm.

Van dit gewas vertoonen de exemplaren op zink- grond eveneens enkele afwijkingen van de normale „Lamsoren.”

Bij overplanting echter blijkt 't verschil niet con- stant te zijn. In de zinkgebieden nabij Altenberg, Eilendorf enz. en ook op aangespoelden zinkgrond in de buurt van Aken groeit nog 'n mooi plantje te weten: **Alsine verna** Bartl.

Op Nederlandsch gebied werd 't tot nog toe niet waargenomen.

Te Meehelen staat tusschen de zinkplanten ook 'n vleugeltjesbloem met zeer groote, donkerblauwe bloemen, zoo groot als die van **Polygala calcarea** F.Schr., welke bij Gerolstein zooveel voorkomt op dolomiet.

't Is echter tot dusverre nog onzeker of 't de variëteit **calaminaria** van Dumortier is.

Libellentrek.

Uit 't verslag der Maandelijksche vergadering van 24 Juni l.l. blijkt, dat er den 15en Juni 'n groote Libellentrek over Zuid-Limburg heeft plaats gehad.

Blijkens de laatste aflevering van de „Levende Natuur” werd zoo'n trek ook elders geconstateerd.

De heer J. W. Kessler uit Den Haag zag dien-zelfden dag tegen half een 's middags troepjes van 3—10 stuks dezer dieren vliegen in Noord-Oostelijke richting over 't Prins Hendrikplein en door de Sweelinckstraat.

Opvallend is 't, dat Libellen, die in 1889 en in 1900 in ons land „op den trek” waren eveneens 't N.O. als vliegrichting hadden.

Men zou daaruit, zegt Kessler, mogen besluiten, dat deze diertjes evenals de vogels 'n vaste trekrichting volgen.

Volgens de determinatie van enkele door hem op 15 Juni buitgemaakte exemplaren, meent hij te doen te hebben met **Libellula quadrimaculata**.

Is misschien een onzer leden zoo gelukkig geweest den 15en Juni libellen, die „op den trek” waren te vangen?

Zoo ja, dat hij ons dan 'n exemplaar doe toekomen.

'n Andere inzender in de „Levende Natuur”, de heer H. G. van Everdingen uit Waalwijk schrijft: „den 16den Juni zijn er millioenen libellen over deze streek komen trekken van 't Noord-Oosten naar 't Zuid-Westen. Voornamelijk tusschen 3 en 5 was de lucht er hier overal vol van.”

JOS. CREMERS.

De Kanalisatie der Maas.

De Commissie welke zich ten doel stelt een **hydrobiologisch** onderzoek van 't Maaswater te doen plaats vinden met 't oog op 'n eventuele kanalisatie der Maas heeft zich thans gevormd.

Zij bestaat uit de heeren:

Prof. M. BEIJERINCK, als vertegenwoordiger der Nederlandsche Botanische Vereeniging.

Dr. L. F. DE BEAUFORT, vertegenwoordiger der Nederl. Dierk. vereeniging.

Mr. D. L. UYTENBOOGAART, vertegenwoordiger der Nederl. Entomologische Vereeniging.

J. P. LONKHUIJZEN, vertegenwoordiger der Nederlandsche Heidemaatschappij.

Dr. G. ROMLIN, vertegenwoordiger der vereeniging tegen verontreiniging van Water, Bodem en Lucht.

JOS. CREMERS, vertegenwoordiger van 't Nat. Hist. Gen. in Limburg.

Dr. P. WOLTERING, Hoofdinspecteur der Volksgezondheid, den Bosch.

W. K. DU CROIX, Hoofdingenieur-Directeur v. d. Rijkswaterstaat, Maastricht.

Binnen enkele dagen zal de Commissie hare werkzaamheden aanvangen.

Spiranthes aestivalis Rich.

Zomerschroeforchis.

Tengevolge der ontginning van de Ronkespeel bij Weert, dreigde deze uiterst zeldzame Orchidee te worden uitgeroeid.

Gelukkig heeft de „Vereeniging tot behoud van Natuurmonumenten” den Gemeenteraad van Weert

verzocht tot aankoop van een terrein van 160 roeden, om de plant voor verdelging te bewaren.

Mogen de vroede vaders van Weert op dit voorstel ingaan!

Ons Museum te Maastricht.

Ons medelid, de Heer H. de Wever te Maastricht, is door aankoop eigenaar geworden van 'n prachtige schelpen-verzameling, afkomstig van wijlen den Vice-Admiraal van Rees.

Welwillend werd deze collectie door den heer de Wever in bruikleen afgestaan aan 't Natuurhist. Genootschap.

Wij beweren zeer zeker niet te veel als we zeggen, dat de verzameling 'n bezoek overwaard is.

Zelden of nooit toch zal men zooveel inbois bij elkaar hebben gezien.

Er is 'n rijkdom van vormen, 'n verscheidenheid van kleuren, die zonder twijfel iederen bezoeker verbaasd doet staan.

Wie in Maastricht komt, verzuime niet in 't Museum 'n kijkje te gaan nemen.

Wat op 't oogenblik te Maastricht ook gerust 'n bezienswaardigheid mag heeten is: de Museumtuin.

Die is op 't oogenblik op z'n mooist.

Voor al de reusachtige toortsen in hare vele verscheidenheden wekken 'n ieders bewondering op.

Haar aanblik alleen loont 'n gang naar den tuin meer dan genoeg.

Doch die tuin biedt meer.

Er bevinden zich op 't oogenblik niet minder dan 220 verschillende planten.

Zeker, velen van haar werden dit jaar eerst geplant. Dientengevolge vertoonen ze zich nog niet in haar volle pracht.

Maar toch geven ze nu al 'n idee van wat binnenkort de Museumtuin zal zijn.

Alweer 'n natuurmonument bedreigd.

Tot de plaatsen in Limburg, die op botanisch gebied als de meest rijke mogen beschouwd worden, behooren zeer zeker de veengronden tusschen Schinveld en 't naburige Gangelt.

Voor al Dr. de Wever heeft er menige zeldzame plant ontdekt.

Welnu, er is groot gevaar, dat binnen weinige jaren, de flora aldaar verdwenen zal zijn.

De gemeente Schinveld toch, heeft al die gronden verhuurd aan 'n consortium, 't welk het plan heeft daar ter plaatse groote ontginningen tot stand te brengen.

Reeds dit jaar zou men er, naar verluidt, reeds mee beginnen.

Mogen de heeren ontginners zoóveel voor 'n Limburgsch Natuurmonument gevoelen, dat ze aan ons Genootschap 'n klein stukske van al die Heelaren afstaan. We zouden dan in de gelegenheid zijn vele zeldzaamheden op dat lapje grond over te planten en zoó kunnen redden voor algeheele uitroeiing.

Officieel.

Nieuwe leden: JOS. VAN DE LAAR, Pastoor, Nuth; ERNEST LIENAERTS, Candidaat-Notaris, Merkelbeek; W. K. DU CROIX, Hoofdingenieur-Directeur v. d. Rijkswaterstaat, Maastricht; H. J. L. SCHMEDDING, Singel 134, Amsterdam.